

Església de Sant Julià de Palou

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Plaça Canonge Josep Oliveras, 1 (Palou).
Alçada: 116

Coordenades:

Latitud: 41.586425298122
Longitud: 2.278681163333
UTM Est (X): 439877
UTM Nord (Y): 4604111

Classificació

Número de fitxa 08096 - 82
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Gòtic Modern
Segle XVI
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Arqueològic de Granollers. Núm. E-16. Protecció de tipus I: Conservació estricta.
Data aprovació: dc., 15/10/2003 - 12:00
Número inventari IPA 28996
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Terrassa (Carrer de Vinyals, 47, 08221 Terrassa)
Fitxes associades:

Església parroquial de Sant Esteve

Palou

La Rectoria

Sant Julià de Palou

Rellotge de sol de l'església de Sant Julià de Palou

Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huélamo

Data de registre de la fitxa: dl., 01/10/2001 - 02:00

Autoria de la darrera revisió:

Jordi Piñero Subirana

Data de la darrera revisió:

dl., 29/05/2023 - 12:01

Descripció

Església d'estil gòtic tardà (segle XVI) que és la parròquia del nucli de Palou, que antigament comptava amb un municipi independent de Granollers. És de planta rectangular i d'una sola nau amb capelles laterals, capçada amb absis poligonal. L'absis i les capelles laterals estan reforçats amb contraforts. La coberta és de teula àrab a dues vessants, acabada amb ràfec de maó i teula.

La façana principal, orientada a llevant, és obrada amb paredat comú i està estucada amb espedejament carreuat. Té un coronament amb capcer de perfil sinuós, rematat amb una creu de pedra. Destaca la portalada, amb timpà d'arc apuntat que a l'intradós és compost per arcs en degradació sobre les corresponents columnetes, amb capitells decorats. Crida l'atenció el relleu central d'un cavaller, Sant Julià, amb un ajudant i dos gossos. L'arc de l'extradós està recolzat en busts d'homes amb barba, i al seu exterior presenta relleus amb frondes o fullatges. El corona un floró amb crucifix. L'eix de la portalada es completa amb un petit rosetó amb vitrall emplomat.

Al costat esquerra de la nau s'aixeca el campanar, format per dos cossos (el primer molt més alt), acabat amb coberta plana i coronat amb una estructura de ferro que suporta les campanes. El cos de dalt té quatre obertures de punt rodó per a les campanes, i en el costat de llevant hi ha un rellotge mecànic, mentre que a la cara sud té un rellotge de sol.

A l'interior, la nau és coberta amb volta de creuer. Hi manquen les claus i les mènsules. El temple té cinc capelles laterals, cobertes amb voltes de creueria: tres a l'esquerra i dues a la dreta. Hi manca la capella central del costat esquerre. El seu espai l'ocupa el cos del campanar. Les dues capelles més grans són de l'època de l'edifici, i les altres dues són posteriors. Als peus de la nau s'aixeca el cor, sobre arc rebaixat.

Actualment, al presbiteri hi ha un altar modern, presidit per una imatge de sant Julià i amb un frontal de fusta decorat amb relleus de motius eucarístics, obra d'Enric Monjo i Garriga. Al darrera destaquen unes pintures sobre fusta desplegades en sis escenes que recreen la vida de sant Julià. Són obra de Maria Pont Vié, de l'any 2001, i s'inspiren en la tradició romànica i gòtica, amb treball de fusteria de Bartomeu Bosc.

Així mateix, a la primera capella lateral de l'esquerra hi trobem una reproducció de la imatge gòtica de la Mare de Déu del Lledó. L'originària, procedent de la masia del Lledó, es va perdre per la Guerra Civil de 1936. També és d'interès la porta d'accés a la sagristia, amb llinda motllurada en forma de T i decoració escultòrica possiblement dels segles XVII-XVIII.

Altres elements d'interès són la llosa d'una tomba de pedra negra situada al passadís central, amb la inscripció pràcticament il·legible, així com un rellotge de l'any 1957 fabricat per Antonio Colomer i fills.

Cal destacar que l'interior de l'església i la portada principal foren restaurats a començaments del segle XX. Llavors s'hi devien introduir alguns canvis que, tal vegada, van anar més enllà d'una simple neteja.

Història

A l'entorn de l'església parroquial de Sant Julià i als seus murs s'hi han localitzat fragments de "*tegulae*" i material d'època romana. Els fragments trobats es localitzen especialment a les parets exteriors del temple i de la sagristia, com en el llindar d'una porta situada a la part posterior de la paret externa de la sagristia. Això indicaria que el nucli de Palou es va originar en un indret on ja hi havia algun tipus de construcció prèvia d'època romana, tal vegada vinculada a la vil·la romana de Granollers.

La primera referència documental coneguda de Palou és de l'any 924, quan en el cartulari de Sant Cugat del Vallès s'esmenta la donació d'un camp de regadiu "*in vallense, termino de palaciolo*". A partir d'aquesta data, el cartulari recull nombroses referències a Palou, amb el nom més o menys llatinitzat: *Palaciolo*, *Palaol* i *Paladol*. Aquest terme s'ha relacionat de vegades amb un tipus de centre administratiu derivat de l'època de dominació musulmana, i probablement anterior (Martí, 2020). S'ha apuntat que aquest antic palau o centre administratiu podria estar ubicat a l'actual masia de la Torre de les Aigües. Podria tractar-se també de la Domus de Palou.

Pel que fa a l'església de Sant Julià, la primera referència és una mica més tard, de l'any 943, i també es troba en el cartulari de Sant Cugat "*in terra de domum S. Juliani*", en una donació que es fa al monestir. L'església fou consagrada el 30 de desembre de 1103 per Berenguer, bisbe de Barcelona (ORTEGA; TERRADES).

En aquesta època alt medieval Palou ja comptava amb un sistema d'irrigació que permetia l'existència d'horts, canyars i terres dedicades al conreu de cànem (que s'utilitzava per fer cordes per a vaixells) i de lli. Aquests conreus es trobaven molt estesos a tot el Vallès.

La jurisdicció del domini de la parròquia de Palou passà definitivament a la corona a la fi del segle XIV, després d'haver sofert canvis continus. En època medieval i moderna Palou es va mantenir com un nucli agrícola format per petits masos i algun molí. Entre els anys 1413 i 1421 la parròquia tenia trenta famílies. La més destacada foren els Junyent, propietaris de la Torre de les Aigües i de l'actual masia de Junyent. Als segles XV i XVI alguns dels seus membres van ocupar càrrecs importants propers a la monarquia i a les institucions de govern.

L'església es trobava en molt mal estat l'any 1403; és per això que en diferents visites pastorals del segle XV i del principi del segle XVI (1508) es fan constants referències a la necessitat de reformar-la. El 24 de juny de 1561 el vicari general va donar la llicència per a enderrocar l'església i construir-ne una de nova i més gran. Es devia aixecar a la segona meitat del segle XVI, ja que a finals d'aquesta centúria i principi de la següent en les visites es diu que l'església no necessita reparació, però la teulada sí (ORTEGA; TERRADES). L'església actual és un edifici gòtic tardà, un dels pocs ben conservats a la comarca. De la primitiva església romànica no se n'ha conservat res, tot i que segons Antoni Gallardo se'n podrien haver aprofitat part d'alguns murs.

Antigament al terme de Palou hi havia hagut una altra església, Santa Maria de Lledó, situada al costat de la masia de can Bassa i molt a prop de la Torre de les Aigües. És esmentada l'any 1082 i també al segle XVIII. El 1733 es diu que l'església estava edificada a casa de Jeroni Magarola. Actualment no en queden restes perquè l'any 1898 foren enderrocades les parets que quedaven, quan l'església ja estava abandonada. Posteriorment, el 1920, les runes de l'església foren utilitzades per construir dependències de l'adjunta masia de can Bassa. A l'església parroquial de Sant Julià de Palou hi ha una reproducció de la primitiva

imatge de la Verge del Lledó, del segle XIII; fins el 1936 s'hi venerava la imatge original (ORTEGA; TERRADES). També hi havia una capella dedicada a la Mare de Déu de les Aigües, bàsicament del segle XVI i emplaçada a la masia de la Torre de les Aigües.

Al segle XX les dificultats d'administrar un ajuntament petit com el de Palou van fer-se plantejar la possibilitat d'annexionar-se a un municipi més gran dels circumdants. Així, l'1 de gener de 1928 l'Ajuntament de Palou acordà, amb el consentiment de molts propietaris i personalitats del poble, la fusió amb el municipi de Granollers.

Pel que fa a l'evolució arquitectònica de l'església de Sant Julià, amb posterioritat al segle XVI no sembla que s'hi fessin gaires afegits, a part de la sagristia. A principis de la vintena centúria l'interior de l'església i la portalada foren restaurats. Més recentment s'hi han fet altres millores, com l'habilitació de l'altar actual, obra d'Enric Monjo i Garriga, o les pintures del presbiteri sobre la vida de Sant Julià, realitzades el 2001 per Maria Pont Vié.

Bibliografia

BAULIES I CORTAL, Jordi (1965). *Granollers*. Barcelona, Biblioteca Selecta, volum. 372 Granollers.

BAULIES I CORTAL, Jordi (1986). "Del Decret de Nova Planta al 1850", a *Estudis de Granollers i del Vallès Oriental*, Núm. 1, Aproximació al medi natural i a la història de Granollers, Granollers: Servei Municipal de Cultura, pp. 59-64.

CUSPINERA I FONT, Lluís et al. (2001). *Pla especial de protecció del Patrimoni Històric-Arquitectònic de Granollers*. Document administratiu.

MARTÍ, Ramon (2020). "Els palaus rural del Vallès Oriental. Implantació i deriva d'una institució d'època islàmica (segles VIII-XI)", a *Ponències, Revista del Centre d'Estudis de Granollers*, pp. 85-117.

PATRIMONI (1985). *Patrimoni Històric Arquitectònic*. Granollers: Caixa de Crèdit Granollers.

SOLA GARCIA, Diego (2017). «La infinitat de pobles que aplega. Pobles i identitats locals al Vallès d'ahir i d'avui», a *Ponències: revista del Centre d'Estudis de Granollers*, núm. 21, pp. 61-87.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[La Mare de Déu de Lledó \(Granollers\) Catalunya romànica](#)

[La infinitat de pobles que aplega. Pobles i identitats locals al Vallès d'ahir ...](#)

